

Katolík

list pro kulturu

a život z víry

Ročník VIII.

V Praze 18. prosince 1945.

Číslo 1.

Dr. Bohuslav Jarošímek,
opař strahovský:

Dr. Jan Ev. Urban O. F. M.:

Úvodem.

Jsmo křesťané a to křesťané katolíti. A jako takoví se hlásíme k práci a ke slovu. Vaše řeč budí: »ano, ano; ne, ne« na pomíná Ježíš Kristus. Jasně, nesmlouvavě zní i náš název »Katolík«. Jest vyznáním víry. Jest programem. Jest závazkem.

Začínáme dobou adventní, novým církevním rokem. Sluncem liturgického roku jest Ježíš Kristus, Slunce spravedlnosti. Začínáme v Jeho jméno. Chceme připravit duše na Jeho příchod, na příchod Jeho království. »Přijď království tvé! Lid' vůle tvá!« »Připravte cesty Páně, přímě číte stezky Jeho!«

Pro epistolou první neděle nového církevního roku nebylo nalezeno příhodnějšího čtení z Pisma svatého nad výňatek listu svatého Pavla k Římanům (13. 11—14): »Bratři, víte, že jest čas, abychom již ze sna povstali... Každoročně se opakují tato upomenutí apoštola, neboť je třeba znova a znova buditi spící a dřímatí křesťany. »Buditelský úkol chce také plnit náš časopis v našem národě: chce probouzet české katolíky k bdění a finnosti, k opravdovému katolickému životu, k horlivosti a nejpodnější katolické akci; chce buditi svědomí a národa, vychovávat ke skutečné mravnosti a mravní ušlechtilosti, statečnosti a odpovědnosti; chce upozorňovat na každé a jednotlivé prvky národní a jeho chyb, hříchy, omyly, zárodky slabosti a rozkladu; chce buditi zájem našeho lidu o hodnoty nejvyšší a nejcejnější, duchovní a věčné, smysl pro spravedlnost a lásku, chuť nadšeně pro poutivou práci a duševní, ať tělesnou, sebeobětivější a sebepokornější a tu nejenom pro vlastní prospěch, nýbrž i pro dobro bližního, pro dobro celku, pro dobro národa, státu i lidstva; chce buditi zájem a občetavost i pro řešení problémů sociálních, kulturních, výchovných i hospodářských ve světle nauky Kristovy a jeho zákona. Při tom si chceme všimati náboženského a kulturního života nejen u nás, v našem národě vlastním, nýbrž i jinde, u národů jiných, na celém světě. Chceme spolupracovat též na budování spravedlivého a trvalého míru mezi občany i národy na základě pravdy a lásky Kristovy. Slovnáky východ a spojení s ním budeme mít na zřeteli v duchu uni-onistickém.

Při tomto jasném a katolicky vybraném programu však nechceme být a nebudeme nesnášenliví. Úcta k přesvědčení druhého jest známkou ušlechtilého charakteru. Lásky k bloudícím a lžeblícím jest známkou charakteru v pravdě křesťanského. »Hlíh' nenávidět, hlísnky milovat« jest heslem sv. Augustína. Tímto heslem se chceme řídit i my. Kristova pravda se musí sdělovat poctivě a nezkršeně — nechápající, hloupcí a chybující však nezmíme nemilosrdně odsuzovat a nad ně se farijský vyvyšovat. Naopak, je třeba láskou je získávat. Neboť charitas omnia vincit, láska — a jediné ona všechno přemáhá. Nuze v duchu Kristově chceme přemahat nenávist láskou, zlo dobrem, lež pravdou a moderní omyly, i když všeobecně rozšířené a nad dnátna povyšně, pravdou, dobrem i láskou zároveň.

Jednou se chceme varovat a prohlášíme to ihned na počátku zcela jasně a otevřeně: stolažňování náboženství a politiky, nebo dokonce náboženství a některé mládežnické strany. Rozdíl mezi ná-

boženstvím a politikou je nutno dohře chápat a přesně zachovávat. Náboženství musí zůstat nad politickou. Křesťan a katolík jest ovšem zároveň též občanem a jako takový má i své občanské práva i své občanské povinnosti. To víme a respektujeme. Zavrhujeme tedy klerikalismus, zneužívání náboženství politikou, podřizování náboženství politice. Náboženství se nesmí zřevit svobodu, své nadřazenosti a své nejvládnější působnosti. Nesmí se však ani vyřadovat z veřejného vlivu, neboť náboženství není pouze věcí soukromou. Teha jest věcí veřejnou a politickou.

Naše pravá síla. Avšak nejdůležitější jest, k čemu nyní přicházím. Zde, upozorňuji na to sam, přicházím jednak k radikálně opačnému ukolu, než se obyčejně vidí. Přicházím i k tvrzení, které se zde skoro neschopně pro tisk i zásadní a programově hlásání. A to jest? Melody k uplatňování a šíření Kristových zásad v soukromém i veřejném životě jsou drtivou většinou, rázu — pravím to výrazně — hmotného. Společá se na organizaci a techniku, moc a davovou psychologii. Všimněme si programu přednášek různých katolických svazů, ať žen, Charity a pod, kde celá váha úsilí směřuje k otázkám organizačním a technickým, případně modním. Všimněme si, kde se opravdu vyvíjí nejsilnější úsilí. Nikdo nemůže podle pravdy říci, že toto úsilí nemá některé z uvedených hmotných znaků a v tom je tragika a záruka katastrofy. Neboť jakmile jde o Krista, jde o věc božskou, tedy náboženskou, i když by to bylo na kterémkoli poli světského života. My však se vši vervou a přesvědčením musíme hlásati, že náboženské skutečnosti a hodnoty se musí šířiti nábožensky, nikoliv technicky nebo organizačně. Ovšem, že příslušná forma musí být do jisté míry organizovaná a musí užívat technických pomůcek, o tom není u moderního katolika spor, ale o tom také nemluvíme, nýbrž o tom, že se spatřuje v organizování a technice vlastní jádro a žitá uplatňování Krista. Říkáme tím zároveň, že se právě těžiště a pravé ohnisko Kristových snah klade při nejlepším na druhé místo, ale prakticky a ve skutečnosti se pouze teoreticky předpokládá a obyčejně ho téměř není.

A co jest tímto vlastním ohniskem a těžištěm přesvědčení, že naše věc nutno usilovat o Kristovu pravdu, spravedlnost, lásku a spásu? Jest to osobní účinnost. Osobní účinnost jest každý člověk sám. Jest to jeho živá osobní síla, síla ducha i zjevu. V osobní účinnosti jest celá naděje vítězství víry Kristovy, a to vítězství jistého. V nedostatek osobní účinnosti jest celá ruina nadějí Církve Kristovy. Šíření Krista není technika, ani číslo, ani psychologická záliba. Šíření Krista jest šíření pravdy pravdou samou. Šíření života lásky láskou samou. A šíření spásy milostí. To jsou skutečnosti, které jsou čistě individuální, ne davové. Mohou se spojit v organismus, mohou použiti tu a tam technických pomůcek a třeba i velmi

(Dokončení na str. 2.)

veškeré veřejné mínění, vpravdě, hluboce, věčně a trvale slouží svému lidu ten, kdo tomuto přesvědčení věnuje čistě a dokonale všechny své síly.

Avšak nejdůležitější jest, k čemu nyní přicházím. Zde, upozorňuji na to sam, přicházím jednak k radikálně opačnému ukolu, než se obyčejně vidí. Přicházím i k tvrzení, které se zde skoro neschopně pro tisk i zásadní a programově hlásání. A to jest?

Melody k uplatňování a šíření Kristových zásad v soukromém i veřejném životě jsou drtivou většinou, rázu — pravím to výrazně — hmotného. Společá se na organizaci a techniku, moc a davovou psychologii. Všimněme si programu přednášek různých katolických svazů, ať žen, Charity a pod, kde celá váha úsilí směřuje k otázkám organizačním a technickým, případně modním. Všimněme si, kde se opravdu vyvíjí nejsilnější úsilí. Nikdo nemůže podle pravdy říci, že toto úsilí nemá některé z uvedených hmotných znaků a v tom je tragika a záruka katastrofy. Neboť jakmile jde o Krista, jde o věc božskou, tedy náboženskou, i když by to bylo na kterémkoli poli světského života. My však se vši vervou a přesvědčením musíme hlásati, že náboženské skutečnosti a hodnoty se musí šířiti nábožensky, nikoliv technicky nebo organizačně. Ovšem, že příslušná forma musí být do jisté míry organizovaná a musí užívat technických pomůcek, o tom není u moderního katolika spor, ale o tom také nemluvíme, nýbrž o tom, že se spatřuje v organizování a technice vlastní jádro a žitá uplatňování Krista. Říkáme tím zároveň, že se právě těžiště a pravé ohnisko Kristových snah klade při nejlepším na druhé místo, ale prakticky a ve skutečnosti se pouze teoreticky předpokládá a obyčejně ho téměř není.

A co jest tímto vlastním ohniskem a těžištěm přesvědčení, že naše věc nutno usilovat o Kristovu pravdu, spravedlnost, lásku a spásu?

Jest to osobní účinnost. Osobní účinnost jest každý člověk sám. Jest to jeho živá osobní síla, síla ducha i zjevu. V osobní účinnosti jest celá naděje vítězství víry Kristovy, a to vítězství jistého. V nedostatek osobní účinnosti jest celá ruina nadějí Církve Kristovy. Šíření Krista není technika, ani číslo, ani psychologická záliba. Šíření Krista jest šíření pravdy pravdou samou. Šíření života lásky láskou samou. A šíření spásy milostí. To jsou skutečnosti, které jsou čistě individuální, ne davové. Mohou se spojit v organismus, mohou použiti tu a tam technických pomůcek a třeba i velmi

(Dokončení na str. 2.)

Z Prahy do Říma.

Už tisíc let putují četní pouťáci do Říma. Jdou po cestách sv. Cyrila a Metoděje, sv. Vojtěcha, Božského, českých studentů, středověkých kralů, rytů a politiků, umělců a básníků, obchodníků i dobrodruhů. Věčné město dává každému Evropanu tu, co mu jiné město na světě dát nemůže: vědomí, že Evropa vyrostla z Říma a řemeslo stojí a padá. Nemáme tím Řím politický, nýbrž Řím jako symbol Petrovy skaly. To chtělo asi vyvířiti přisloví, o všech cestách, které vedou do Říma. Technická dokonalost našeho státi zkrátila cestu do Říma a dopřává i lidem pobohodivým vyklati pout k opažským oražím. Jest-li dobře zapláni u našich letů, dostanete se do věčného města za několik hodin. Kdo je založen sportovně, může volit cestu automobilou za tři dny rychlé jízdy směřující kopsi svatopetrského chrámu Kajovník, který chce vyklati pout — pouti pinou odříhám, nepobohdy a probádné noci, než ledě vlakem Budeč-Itt hlázi, dorazí na rozuzle římské na drazi za 14 dnů. Co je to však omli cestě Božstahově, který ohlédán křížem kráče přes Bavory, alpských průsmyky, náskou nížinou a přes apennské hory do sídla sv. Otce. A jak ad cestoval do Říma a dále na Monte Cassino sv. Vojtěch, tisíc středověkých mláčů a jiných chudých pouťáků. Tak trochu se stydíme, když přes Českou Kubici, Rezzo a Mnichov zeneme 50 koní našeho automobilu po betonové dálnici směřem na Innsbruck a dál na Bolzano, Veronu a Milán. Je pozdní poobídi a v Římě nás vítá modrozelená obloha a jasné pronikavé slunce. Zapadlá do prudkého proudu římského života, Řím žije intenzivně než v míru, neboť je jedním z mála římských měst, která neprošla válkou. Americké posádky se svými černouchy a anglická armáda s desítkami tisíců polských vojáků připomínají, že je leprve 6 měsíců po strašné válce.

Roma, via delia mantellata, 22, je místo, které začal buditi český náboženství do Říma. Nejedná se o české srdce a moravskou pobostnost a nádhry nezapomena. Naši pracovníci v zahraničím odboli by mohli dlouze vykládat, co čtyři české bojli by mohli dlouze vykládat, co čtyři české Prantlákány, které opatřují papežskou budovu na via Mantellata, vykonalý za války pro naši věc.

Od sester Prantlákánek je už jen několik minut cesty do Vatikánu. Jdeť kolem Tiberu vedla něžného kostelika sv. Onofra, projdeť jednou z vatikánských bran, zaběhne vjevo kolem přízračné budovy generála Tevarajala Jáhlová a uvítají vás strunní sloupoví při vatikánském kolonádě. Mohutný masiv vělečného sv. Petra stojí neocotěn. Nepřátelská nymy se mu vynuly. Pro člověka, který vidí ve válkách něco víc, než bol o zemi, tříty a bohatství, je neocourčen chrám sv. Petra symbolem vítězství křesťanství nad pohangtím.

Abyste mohli postřehnouti monumentalitu vatikánských staveb, musíte srovnávat travertínové nebohra s člověkem. Vidíte, jak u vchodu do baalliv se bermlí liditi červívkově. Skoro 100 člověků byste mohli na sebe postaviti, aby se dostali všky kopule svatopetrské. Chcete se vzbour, řij ve své malé české dušičce, proč tolik sláva a velkolepost pro nástupce chudého rybáře Petra. Jihocelav pismák Chelický vás náseptává něco o životě velrybách, papěři a cmarř, které protřily »siet víry oravě«. A jak tak nanáště člověka na výšku chrámu, uvedomte si, že by se chrám nezmenřil, kdybyšle nganášili výšku Michelangelo nebo výšku opěte Michelá V, který řal zbudovat vedleňi mohutný papežský palác. Vzpomenete si na velkého švýcarského protestanta Darmuzé a jeho esle »Míra člověka«. A to vše tvrdě česká hlava počti radost nad tím, že pínce jednou výška těchto travertínových sláněti se mřli mírou člověka. Jsi uskokien, český duševní barónku, ale musel ti poraditi řev carský protestant.

Přecházíme náměstím, kde se tianují davv pouťáků, aby přijeli papežské občehání »Urbi et orbi« a mířme k Palazo Apostolico Pontificio. Uraolli mužli švýcarské gardy ve strakách středověkých úbořech váš zdraví. Hodiny ve dvota papežského paláce ukazují podleže za čtvrt hodiny máme bvlí přijati sv. Otce ve zvláštní audienci. Audienci prvníh českých pouťáků z osvobozně vlasti pro strašné válce. Mijíme skvělé portály, fresky, schodiště, kornaliv, poznamaná slavnými jmény, jako Perugino, Ghirlandajo, Boticeili, Signorelli, Pinturicchio, Bernini, Ratsel.

Doprovzení švýcarskými gardy a mužem a důstojníckou hlídkou je skvěle uniformě papežského komoři, vcházíme do šarlatových síní papežských pracovn Monsignori i červenobílých klekáčků oznamují, že za několik minut budeme přijati sv. Otce v jeho pracovně.

Vcházíme do pracovny po audienci jakékoliv amerického vysokého důstojníka. Líbáme rybářský netaen a hlásíme se jako první československý (Dokončení na str. 2.)

Tridentinum.

K 400. výročí zaběhnutí všeobecného koncilu.

Zřídlem, z něhož vyvěřely vody, zavlažující nastávající suchopar náboženského života evropských lidí, byl tridentický koncil, zaběhnutí dne 13. prosince 1545. Když se po ornáčních letech, dne 12. prosince 1563 zavřely dveře chrámu, v němž slavnou měi svatou skončila se poslední dvacátá pětá sezóní anémie, naušivá, obrazně řečeno, soumrak renesance a šířil se nového duchovního života náboženského. Jako každé velké dějinné hnutí přinesla i renesance ve svých počátcích a formě a plodné vzněty, ideje, mravní zásady a směr nového kulturního života, které mladou tvorbou přehodnotily státnost jistě a neměli svět gotický. Ani renesance neula však odstup předchozích epoch a vyřila se rovněž, stárnouc v průběhu šestnáctého století. Její semínko přinášela však nebo všechny prvotní zvěsti obřádní. Veliká činnost renesanční společnosti přirozeným vývojem každého organismu zvrhly se a počaly utvářet hmotnému požitkářství. Lidé aristokratického, tolik prospěšný vývoji rozumových i tělesných sil člověka, začali v zámezi politického velkostatku, jež zavrhovalo stáří zápasů dynastičků. Duch renesance ovládl i samotný papěský dvůr. Papežové nejen že zavádili s panovníckými dvory ústředně v moci, ale i přehodnotily se. Čiliť spíše suverénní, než prvotní kněží církve. Pomocí se sami do politických bojů, přilili po smýšlích a hmotných, než aby konečně neobroživši transcendentní říši náboženská. A když pak k rozvozu politickému a společenskému přistoupil akcí Lutherovu ješit rozvrat náboženský, nastalo konečně vyřazení vlivů v hlavách představitelů světské i duchovní mocí evropské, a hládný výhled obrazu pořádku i autority.

Ozvěny lákosti v polním věroučném i mravních zásad křesťanských donutily poslati papěskou stolicí, aby od zřetelů časných obrátila se k vyřazení duši, propadající v navyhnutelnou zkázu najistoty. Papež Pavel Třetí avolal konečně dlouho žádaný všeobecný sněm církve, který se poprvé sešel dne 13. prosince 1545 v Tridentu. Jeho úkolem bylo rozmožiti a vyvýšiti víru křesťanskou, opravit život kněžský a lidu zjednoti pokorně jednotu církve vyřazení budy a zjednoti jejího opátí státním duchovnímu impériu římskému. Proto také koncil povolal zástupce protestantských vyznání k společnému jednání a dohodnutí. Teprva když nekalkulativně odmítl účast na sněmu, jak se katolický sami přesvědčili a jasně formulovali věrouku, vytvořily zásady církevní disciplíny a reformovali věc, co bylo neodsládné i dvojnásobně ve všech oblastech duchovního organismu. Zejména v křesťanské dogmatu upevnili postici katolickou svou absolutností. Koncil formuloval státní nauku katolickou ve sporných věcech v dogmata tak přesně a určitě, že se to stalo součástí i neefektního přehledku jakéhokoliv kompromisu a neochotným životem i počátkem nevyhnutelného boje o rekatolicismus, zejména v krajích německých a v zemích koruny svatovávčanské. To, co v důležitých zovme Tridentinum, nauku učinilo se ovšem pouhým rozkazem papěským a přípravnými výnosy kuria. Koncil byl napopak nutným vyřazením dlohu trvajících reformního hnutí, jevilho se v nejrozumnějších formách ve všech katolických zemích evropských. Od počátku šestnáctého století volali nepříteli lidí po opravách v hlavě i v údech, ale teprve Lutherova reformace byla kapkou, kterou pohár přetekl. Po jeho vystoupení a po údělních jeho akce počali volati nejen přátelé, ale i rozumnější, protivníci církve po koncilu, který by zanechal kalistofu naproti rozvozu. Vědci reformního hnutí usílali se nově řády reformní, k nimž důlně počítali pronikavými reformami omlazený řád karmelitánů, nový franckiský úřav kapucínů a dovala nový, mladistvě svěží i bojovný řád Tovaryšstva Ježíšova.

Z nich řád karmelitánů, mužských i ženských, vykonal pro zvrácení náboženského života dlo pronikavě. Jeho činnost byla převažnou kontemplativní. Živel mystický pracoval tu a náboženský prohloubení víry katolických samotných. V klášteřích karmelitánských rozpuštěl znovu zase prapty gotické zbožnosti, úřav před větem umrtvování těla, ponořování se do mystic-

Slovenský problém.

Z Prahy do Řima.

(Dokončení ze str. 1.)

Ze to problém je, ctime věchni. Ani léta války na něm mnoho nezměnla, ba jej snad ještě komplikovala a přetřila. Horkokrevní nebo unavení a netrpěliví lidé by jej dokonce chtěli řešiti po způsobu gordického uzlu.

Protože však je to otázka života, nelze jí tak řešiti, protože by to nebylo řešení žádné nebo řešení nedůstojné. Při všem svém republikánství si jistě rád vezmeme za směrnicí healo Lucemburkovo: »Toho bohdá nebude, aby český král a boje utikal.« A boj o převýchovu národní, o překonání předjudků a chyb je nejlhodhodárnějším a člověka nejdůstojnějším bojem.

Náš poměr k Slovákům byl často přirovnáván k manželství. Byly v něm různé neshody jako v mnohém manželství a nakonec přišel rozvod. Rozvod, ne rozluka. Teď je po rozvodu, ale jasno není.

Slováci jsou katolíci a vědí dobře, že manželství je vlastně nerozlučné a že i rozvod je zlem, neblahým zlem. Namíto, že to neplatí, že podobeství netřeba hnat do krajnosti? Proč ne? Přirozené podmínky zde přece byly a jsou, a svobodný souhlas zde také byl.

Ale teď ten rozvod. Něli příčiny, někdo na něm byl vinen. A není možná náprava bez poctivého uznání té viny.

My »za Moravou« jistě nejme beránky. Bylo mezi námi dost polozvědlanců, kteří ve své spobské samolibosti se chvástali titulem nejvzdělanější národa světa, nejpokročilejšího národa slovanského a na Slováky se dívali jako na vzdálené zaostalé bratrance, kteří musí být nutně oslněni vůli tou českou »kulturou«, ne-li dokonce jako na dráteníky. Jsouce zamlouvaní do svých Hradčan a do své zlaté Prahy, nemohli jsme pochopiti, že může být někdo, kdo jí nemiluje. A neuměli jsme je naučiti, aby jí milovali. Nedovedli jsme je přesvědčiti, že je to jejich Praha, že jsou to jejich Hradčany. Nedovedli jsme chápat, že věchní lidé nemohou být

v Praze, že všude je zem Páně, a že dívky, blesky ošlehaný Kriván a Nitra a Váh jsou také hezké a že jsou Slovákům milejší než všechny pražské paláce, protože jsou jejich. Chlubili jsme se přilili svou kulturou jako zbohatilci, kteří si navlekou staré klejoty a myslí, že se tím staví knížaty. Královskou korunu jsme někdy okukovali jako obchodník, jenž odhaduje, kolik to asi může stát. To byly naše chyby.

To, co se stalo na Slovensku v roce 1938 a 39, nebylo pro nás malíčkosť. Mnohé z nás to dodnes bojí jako nezacelená rána. Byli jsme tehdy v kruté situaci: Dědictví svatovávčanské tvál supové, tíž, kteří se k tomu neodhodlali ani po Bílé Hefe. Jak boje tehdy zprávy ze Slovenska. A přece se nelze diviti. Naše manželství se nikdy nestalo manželstvím z lásky, hraničné hozy české se jim nikdy nezadaly být jejich horami a proto je jejich ztráta nebolela, proto se jim zdálo, že jejich samostatnost teprv počná.

My ovšem, jako jsme nemohli pochopiti, že někdo může nemilovat Prahu, tak jsme nemohli pochopiti slovenský chlad a lhostejnost. Neboť při všech chybách a hloupostech, které jsme na sebe přilneli, jsme Slovensko upřímně milovali, chyby, které dělali polozvědlanci, nedělali nikdy lidé skutečně representativní. Němce a Hejduka, Neruda a Krásnohorská a jistě i Masaryk a Beneš to myslili se Slovákem dobře.

A tak u mnohých z nás je poměr k Slovákům poměrem zhrzené lásky. Sňaj miloval šohajku a přece to tak špatně dopadlo.

A tak co nyní? Litovat svých vin a kát se z nich musíme cha. Celý průběh posledních let by nám měl oběma živě vstřípiti vědomí oné osudové onroženosti nás obou, a že je tedy našim životním příkazem držet dohromady. I ti Slováci, kteří nejmeně pochopili pravou německou povahu, si jistě nemyšlí, že by byli klidně

poutnici. Vzpomínáme svatovávčanského projevu v roce 1944, kdy av. Otac mluvil k české knoniti v Řimě o naší vlasti, která sáhá od Sumavy až k Tatrám. To bylo v době, kdy trvaly ještě »dvě vlasti, vyrobené nacletickým násilím. Vzpomínáme, že tehdy av. Otac mluvil o zlaté Praze a dáleme za projevu »otcovské péče. Zdá se nám, jako by přes století od té doby av. Otac přelítil státností. Naznačují za Prahu, z oné »villa d'ora« nedostává zprávy, alespaň na tak rychlé, jak by bylo zapotřebí. Tvář av. Otce se rozlahuje, když seznáme o mládeži a odevzdáváme odřezu š. katolické mládeže, v ní se líčí, jak katolické mládeže byla od nacletí rozehnaná do koncetráčnických a robotních táborů, jak duchovní ředové mládeže a redaktoři jejího tisku byli posláni do Dachau. Tato mládež se hlásí se synovcovou oddaností k náměstku Kristovu, také na jeho hlas a přelil si, aby byla odstraněna všechno, co halloho dobrý poměr českého národa k bezpečnému stolu i.

Velký název Pius XII., jemuž se v proslulosti dostalo úpěv »Pastor Angelicus, promlouval k nám a otcovskou láskou, z jeho hlubokých, živých očí se na nás dívali dobrota a péča arcipastora. Jeho stádo, rozehnané a rozestavené větrnou furí, se schází, aby byl i den věčnice a jeden pastýř. Jednotliví skupinky ovčáků a beranů jsou dosud nedověřlivě domnívají se, že pastýř stále více láte či oná skupinka. Svět se dosud nemocná, skončila vláda zbraní ocelových, avšak pokračuje sobecká hůlba za zisky války. Soči se probouzívali lidé k zákonu křesťanské lásky. Stále platí slovo »Oko za oko, zub za zub«.

Jme hluboce dotati a cílime toho odpovědnosti, když av. Otac své osolákové občanství odělně našel nám. Nýbrž celému našemu národu. Tímto je hlumčím. Naše pouť by vydala jistě užitek lidskému světu, kdyby byla řádky byly čteny našimi katolíky a přispěly k posilení úč. v av. Otci v národě, který vstál Řimů za svou kulturu a zachránu před prvotním dohanitvím.

J. Veselý.

žili idyllickým životem beránka vedle německého vlka, kdyby byli zvířeti. S velkými se malý vydavky těžko háda, u velkých se těžko práva dovolává.

Mluvíme o tom všem vlastně jako katolík. To, co jsem dosud řekl, nebylo však zbytečné, protože milost předpokládá přiznání. A tak jak to očima křesťana vypadá? Zase především pokory a pokání na obou stranách je třeba. Jan očima zbavenou pýchy a pokáním očistěnými můžeme spatřiti svět i svou vlast v perspektivě Boží, v perspektivě Kristově. Jen o lidech čistého srdce bylo řečeno, že Boha viděti bučov, že ho budou viděti v břeřtích. Že budou viděti tajemná pouta, kterými Kristova milost váže národy a směřuje je v nadpřirozenou jednotu Jeho mystického těla.

Vím, že mezi slovenskou mladou generaci je pěstován hluboký katolický život, a že právě tajemství Kristova života v nás všech je předním zdrojem jejího apoštolského úsilí. Katolicismus a univerzalizismus nemá hlubšího odvodnění nad pravdu o vinném Kmeni a ratolesích.

Věrní tomuto učení chceme upřímně a nestrojená viděti Krista v každém příslušníku svého národa, chceme býti opravdovými, nikdy nemalomyslujícími apoštolů a budovateli jednoty národní i nadnárodní.

Nepůjde to bez obětí. Ale právé zde bude demie musiti dokázat, že nemilujeme nic nad Krista. Že jsme ochotni v Jeho službě obětovati třeba své nejzamilovanější představy a plány.

ak

ké kontempace a horoucí žádostí, býti líd zá na sami spojení s Bohem v extatickém vyřazení. Představme si ideologii a morálku současné renesanční společnosti vedla této duchovní rozloženosti po dokonalosti duše věřící. Je přirozeno, že toto hnutí, převažující se záhy do Francie a do Itálie, musilo vzbuditi pozornost finských prelátů. Tim spíše, že nebylo osamoceno, že je doprovázely prosebné, kázalci i protokaly vyřikky ze všech zemí staré římské katolické. Konečným výsledkem byl i dy koncil tridentický, s jeho usilovnou prací a s jeho dekrety. Než všechny tyto skutečné listiny byly by zřetelně namnoze pouhým pergamemem, kdyby nebylo rukou, které by je realizovaly. Tento obřizný, vyřikující, ale rozhodující úkol val se na ruce dávaty a sdílím teprve zadaný řád jezuitů.

Dne 27. září 1540 schválen byl řád jezuitů v Řimě bulou papeže Pavla Třetího. »Regimini militantis ecclesiae«. A pak počala jeho obrovitá činnost v celém okresku země. Byl to vojsko, které se dalo do služeb papežových a přelilo opravdu v čas. Ctenová nového řádu mohli se líti zčásti i jednání na koncilu, mohli spolupůbosti na stylistice dekretů, hlavně pak ujmouti se hned po skončení koncilu jejich realitace. S tímto karmelitánským představují ješitě dva hlavní a souběžné proudy rekatolicismu. Byla-li akce karmelitánské povahy pasivní, pravým opakem její se nám jevítecká aktivita, bojovná a smělující přímo k vyřazení rozkolniců. Bylo nulo paralysovat živily renesanční kultury huma-

nistické působící zčásti diametrálně k životní rekatolicismu. Ale na rozd. od akcelického opořování Karmelci jak obráta uměli jemně vyuziti svou loe seudopřirozenou tvořivost, prou mě vyšli do boje, vradili ji vítěd do suché katolické listiny, čimce jí přilnelou poctivým propracováním hodnot, christianizací zvlj renesančních. Neboť právě činnost řádu v časaí umění vyřavného, v posel, zejména však jeho obrovská propaganda divadla, ve jdoucí ve slopích humanismu, staly se při rekatolicismu, křajů protestantských stejné významnými. Jako jejich činnost v launských kocech jejich misionarství ve světské společnosti, stejně se spovědnitvím a kazetářstvím. Jejich obrovský rozvívání síl vědeckých spolecností, zejména mariánských družin, jejich učebnice a spáratelství, jejich iniciativa v umění vyřavném i hudebním, její ohromující. Dekrety tridentického koncilu, podporované vyřadim dogmatické přesně detailního tridentického katechismu, byly tedy ješitě prakticky proměňovány v život. Rekatolicisce tato plínásteia a sebou nutnou změnu myšlení i cílení lidstva, naproti protivuhých ideovým i citovým formám renesance a reformace. A tak tridentický koncil zisahem Tovaryšstva Ježíšova přetěhl lidstvo duchovní povahy lidstva, sjednotil je v zračné mife zasa v staré římské církvi. Toho důlně vzpomenuv v dan čtyřicátého výročí zahálení koncilu, který nese slavné jméno TRIDENTINUM!

Holinky a oslatni.

František K. s.

Dejme tomu, že by z nás někdo dostal pod vánoční stromek pěknou krabici. Takovou malovanou, z nepodádné lepenky a s dubletpřiláhlivím vitem. Po takové věci lidé každý rád sahne, a to tím spíše, nebo, říku na srdce, právě proto, že pájde lákat a obsah. Snad, tekalie si a tajemným obekáváním, našla bleska krásu na půdě zachovaně perka po dělnou a chrať mrajinou převažují. Neboť ze tam bude krásně ten kartáček na zuby, jímž jsem nikdy předtím velmi rozloženě do popelníku, protože už měl pouze tři štětky, a který žena vyhrabala a schovala a jízlivými slovy, no počkej, jednou ti bude ještě dobrý, neboť, ach, co bych za ty tři štětky dnes dal, nemaje za ně náhradou nic, než ubohý cip starého ručnicku.

A teď si představme, že tuto oslující krabici rozešvábíme rukama odevětané a u navidimie nic, než prázdno jano tu krabici. Podivíme se tedy zle jednov. Řekneme tam, kde něco mělo být, pak zaklepeme na dno, a dobře cílíme, jak se nám zaklámání proloužuje nos. A tak bychom měli po vlastní radosi, neboť krabice se přece ž tomu, aby měla obsah, aby měla smysl.

Tento obraz mi vstal před duševním zrakem, když jsem uvažoval o možnostech letádního nadělování pod vánoční stromek. A podnětem k tomuto opatrnému přemítání byly právě holinky, které s osláním vánočním kouzlem přinesla kromě Ježíška. Holinky musí být ovšem

dvě, neboť jedna taková boja, co to je? To se rovně spoují, četili by za zub, nebo co by řad pravdy, nebo kolotář bez možnosti oběhání se. A přece i holinka a kiz chť mluvím, byla namřad pouze holinka jedna a náležela určité rodině. Pak se objevila druhá holinka, a uvažte u to dojdě tíh. A teď chápete ten tragický konflikt doby do té doby spjatelných rodin, kdy každé má své jednu holinku, ale řádně a nic holinky? Umíte se vmyslet do vznešlých zochorů, boju a svárů, zavřených tím, že jedna i druhá zra-na anež se vyřekat chybějíci druhou holinku?

Řeknete asi: Pane, nevykládáte tedy takové umělé konfliktky, hodici se spíše po umělé scéně a umělými postavami umělých chasníků před umělým publikem umělých vstev. Vyděť by také čelít může mít prohezu a nelungující kolobě se opraví naše skrokov i románil, a jednu holinka v ledné rodině a druhá holinka zasa u druhé, že vyřetaly vtip.

Hle, jak takovou domnělilvou pyramidu stouknul jako nále oamí správočné domu jedného kolobacem, protože dňatli jsou o dva a půl metru více ubí, než obdržela ona. Ty dvě má rodiny a holinkami bydlí totiž kdeś ve venkovském městě a někdy v kvátnu se tam usadili Rusové, kteří mají také svoje obyvnicki a k síti časem podčlovili české otčiny slavnou batoz za prázdnou úsluhu, jako, držovní koušle (telec chobří vedv, vyřpaní pomeřek. A tak se stalo, že druhé a vzhledné holinky rozdělily každou batoz mezi dvě rodiny.

Tedy tak, jako musí býti dvě holinky, musí po ně býti i dvě nosy. Zrovna tak je tedy třeba obsahů jako u krabice, které by se mohla ob-

avít pod vánočním stromkem. Nezáleť jano formu, nějaké pouzdro nebo co, nýbrž dá zdavý rozum, že taková věc musí mít nějaký účel. Na této pravdě se záleží vzhledně ušlechti. Ale však u to, že nyní třeba vyhovnout se po této zkrutnosti na stupákové letadla a veličnou trošku výř, kam jinek rukou nedošaháme a kde nejsou věci hmatatelné. V oněch výřích lozích duševního života selkáme se příkladně a pojem lásky. Můžete tu lásku, udmyšlenil-li si před všeho byli a jsoucna, existoval jako nějaká samotná a volně poutující pátová idea? Zjevitě zde musí býti její nositel, který jí vyřazuje u určitému cíli, protože i lady je to zlešletost dvou protilehlých polů. Nebo vezmeme manželství. Může býti pravým křesťanským manželstvím ono, kde jedna strana je věchno a druhá naprotě nic? Nebo, jako u těch holinek: může býti Smetanova hudba bez Bedřicha Smetány? Ale ahybn to řekl zovnu: může býti i lidé bez spravedlnosti? Jistě každý řekne, že nikoliv. Že k podětání státu náleží spravedlnost a právo. Zdá se to zřejmé a dohodněné, protože věditi, a přece budiváme-li se po nějaké bře, tak jedním okem malou skupinou, také je skutečnost nebo také byla nikdy, sledáme a naspektyvati odevětaně, že někdy a někdy má, me síce krásnou krabici, avšak obsah v ní chybí, že máme holinky ale nemáme pro ně nohy, že máme jednu batoz a tu druhou musně hledáme, že když bydlí před volbami třeba dvacet stran, a kdyby se státo ostřil jeho bych mēna, protože dvě, tři i čtyři strany se rovnají jedné, nebo obřádně, že se často slučce se zdála také někdy laková, jako v přibodě vstě slých v jisté obě, kde se jí začali pojednov věchní mladí lidé straní,

aniž věděli proč a zač. Dlouho se, chudinka, tráva vřela to jedného dne u obchodního prasklo. Údělelo se, že postádně pry chodí v látech z látky, kterou rozvátali rudli voják mládním ženám významu ze rímě drobnoti, a o té divno bylo zvědomo že nic hmotného na výměnu nemělo. Proč tedy dostala darem tuto látku? Nemohlo ani to, že divka předložila klemeň učet, který do svčřezoval, že tuto látku koupila před pěti lety v pražském závoce. Čest byla pošípnána, teřkou klejny a mládenec chtěl míti romanlické přiběh, a když dvěve v pláči tvrdilo, že je to laž, že látku nebyla počevě, chlapec si Yurancilský dupil a zahlaholil: »Nepočíváme oúžak, neboť kdo není a námi, je proti námi!«

A zde je již konečně na místě říci, jak to dopadlo s těmi holinkami, které se staly předmětem mého přemítání a které mám, jak vidíte, přivedly hodně daleko. Věchno je zcela proute. Ta druhá rodina a jednu holinkou dostala po čase přepřít býti po Němčích. Byl od útaď odkoupen a celým invanitvím, takže tato římská rodina oddevdala blažobekněm batoz první rodině, lež se nyní síla i holinkami obouho popelku ve svrženou a stýpchem, do něhož se ti šlechtní přiláči šřevatli. Zvířetilo tedy na konec staré přešvednění, že co náleží k tobě, musí být také jednovu světno, že tak jako je ledné batoz patří i druhá, že opavě tak jako ka krabice i nutně obsah, že právě tak jako ka krabice náleží autor, že i ke síla i u politickém dňi náleží spravedlnost, než líz by forma seobkveřilí a nesvězená z nepřítvňivších slov, nebavimé, než povzřelou oalku po dáti. A my se přece dňim zdávati nechceme. Nebo je to ony?

Náš pravá síla.

(Dokončení se strany 1.)

účinné, ale vždy jako vedlejší pomoc. Ale osobní účinnost bude působit i na poušť, máhá a hrdlová, bez technických prostředků, bez organizace. Technika, když ztratí své přístroje a nástroje, přestane být účinná. Organizace lze rozpustit, osobní účinnost je neznítkatelná. Technické pomůcky lze zničit, osobní účinnost nejvíce zvíťazí, když právě pro svůj ideál zahyne.

Avšak uvažme dále, že klade-me-li těžiště a hlavní svou sílu do organizování a techniky a podobných vnějších prostředků, bojujeme tímž způsobem jako odporci. Kdo však by si mohl jen poněkud myslit, že se v tomto odporci Kristovým vyrovnáme? To by odporovalo i křesťanskému učení, že lidská přirozenost je nakloněna ke zlému a že tento svět je v moci temnoty (Ef 6, 12), čili že vždy většina lidstva bude volit životní cestu spadájnější a lehčí a nikoli životní cestu Kristova zákona a kříže. Takže je jasno, že po stránce vnějších prostředků budeme vždy slabší. Naproti tomu osobní účinnost jest prostředek, který vlastně máme pouze my. Totiž v té míře, v jaké jej mít můžeme pouze my. Věkoviťto pravdy Kristovy, její průzračná zřejmost pro každou společnost, její rozumové zdůvodnění a poznatelnost, milost Boží, svátosti, zvláště Eucharistie, jsou tak mohutně tvůrčí vlivy na osobnost, že vždy jsou našim vlastním nejněžnějším polem. Proč v ní jak inálo doufáme? Proč stále doufáme v kněžata (2. 145, 2) a mocí tohoto světa? Proč právě sami máme málo té vily, kterou hájíme, sami jsme nakaženi nevěrou, proti které bojujeme, sami jsme přilili lidmi v pokazené přirozenosti, amyslovým a hmotným.

Proč tedy nuino vidět jádro, hlavní úkol, kritický moment pro budoucnost víry Kristovy v tom, jak který katolík bude osobně účinný. Býtí uinný znamená však jít mlí vliv a výsledek, ne pouhou činnost. (1 Jan 5, 4.)

Víme ovšem, že člověk jest bytostí sociální a nemůže zůstat osamocen. Zeela přirozené tvoří každé úteinné osobnost kolem sebe společenství svého druhu. Proto, aby se nezdálo, že zde zdůrazňujeme výlučně platnost osobní účinnosti a odbýváme organizaci a technické prostředky, mocenské a psychologické vlivy, aby snad toto důležité přesvědčení nezankilo pro snadnou námitku, že přece dnes prostě nemožno nechat organizaci, řekněme si konkrétně, jak má vypadat pravá náboženská činnost na rozdíl od činnosti falešné:

Nesprávnou činnost tedy vidíme v případě, kdy značkový věřící člověk vidí svůj celý úkol v zakládání nebo číselném šíření spolku u stran, horlivém podnikání různých akcí, pořádání sjezdů a projeví. Tímto způsobem může šířit své snahy člověk pro zájmy pozemské a pouze tohoto světa.

Podstatné a přímo nápadné se musí řídit od ní činnost náboženská. Jen ten katolický muž, který jest proniknut do hloubi ducha oněmi dvěma zásadami, jež jsme uvedli na počátku a který na jejich základě v sobě pociťuje a pravdivě tvoří plnou osobnost podle Krista, začíná správně a dobře. Tato snaha musí být nikoli jen pro něho, nýbrž i právě pro jeho aktivitu, trvalou a první vlastnosti. V určité době své zralosti, kterou nejlépe rozpozná společně s moudrý duchovní vůdce, začne působit tento katolický člověk silou svého ducha a srdce na své okolí, a to na určité jedince. Čím větší je jeho horlivost, tím větší okruh jich obsáhne a hledí je získat pro víru Kristovu a tvořiti v nich trpělivě, moudře a nenásilně rostoucí plnost pravdy, vůle a ducha Kristova. Hledí je tak dalece připojovat k víře a lásce Kristově, aby se ní stali účinnými osobnostmi Kristovými.

A tu vznikne ovšem potřeba tyto snahy zesílit spojením s jinými a mnoha stejně činnými věřícími. Vzniká tím organizace, který jest vnitřním společenstvím lidí, stejně hluboce uchvácených Kristem, prostáponých životním přesvědčením a Kristově nezbytnosti pro život svůj

Kněz v politice.

Četli jsme zase nedávno o tomto starém problému. A byl to ikrátka nářek, že se kněžský politice vyhýbali, byly to větyčky, dokonce větyčky z ustrašenosti.

To bylo poslední je listě nespravedlivé. Dnešního kněze k nepolitčnosti nebo spíše k neastrančnosti vedou hlubší a častější důvody, než strach.

Pokusím se nyní, proč, jak myslím dnešního kněze se strach přímě politické činnosti. Křesťanství jako nauka je myšlenkovým zřetel, a kde tím není, kam je prázdnota, neukřtěnou teadou. Tímto klavem byl je prvním osoláním kněžstva. U primitivů, která třeba učít žít a prá, které třeba učít hospodářit, musí kněz dčít i křesťata a vychytat. Tak tomu bylo v raném středověku, kdy to dělali Jesuité v Paraguayi, jak to dělá ještě dnes někde misionáři. Čím více však duševně dorádl, tím více se může kněz vrátit svému vlastním poslání.

S rústem Intelligence roste i délna práce. Vidíme jí už ve Skutích Apokalyptických, kde se rozlihuje sraou o denní lásečné potřeby od činnosti specificky kněžské, od zásadního určování směru, od kázání slova Božího.

U nás je nedostatke kněžů stále větší. Není, kdo by kázal slovo Boží, kdo by mu učil ve školách, jak je možno doporoučovat, aby ještě řada kněžů odešla a místo slova Božího vysvětlovala na veřejných shromážděních kořičky vládního programu, reformu mýny a jiné podobné úkázky? Na to už je přece tolik lidí.

«Děti smrti o chřob, a nikoho nebylo, kdo by jim lei lámal» — Zdať to nezáe žid o mnohých našich oadách a mnohých našich školách?

Stranil si kněz přímě politické práce ve stranách, nenamenoť to, že se přece o veřejný život staral vždy. Nevěděl se přece nikdy svého povolání být duchovním životem národa, k tomu účelu však musí velmi důkladně znát konkrétní city a bolesti, potřeby a radosti svého lidu. Musí ale i lidem svého národa velmi nekompromisně hlásati nadnárodní zásady Kristova universalismu, ale své však musí svému národu hlásit jeho nezadatelné práve. Český kněz v necliv-

lickém koncentračním táboře le žil v přímě listí svých kněžských povinností, právě tak jako kněz, jenž v době vrcholného ochrazení národního boule diplomatiky, po okupaci i vojensky, a samostatnosti. Ale to jsou situace mimořádné, do nichž se na každý a ne vždycky dostane. Normálně je kněz pasivem, a to pasivem všech duší sobě svěřených i těch, které budou, ba těchto více než těch dobrých. Tolo vědoveli «Mám ještě lidova, jež nelze v tomto ohledně, a přece i ty třeba ohrožují je velmi živě u mnoha dnešních kněžů, a proto si chtějí zachovat svůj universalismus a nechtějí se do žádné výlučnosti, která by oním ovčím návrát do ovčince ztřešňovala. Tak jeho volání se u nás normálně nezúčastňovaly stranického hlásování a nikdo to nepocítoval jako křivdu nebo porušení, naopak takto za privilegium. Jak se i kněz ve svém vlastním životě cítí otcem všech, služebníkem všech a snaží se aeropouat co nejméno do láborů stranických.

Není to politický indiferentismus, kněz napak může mít a má mít široký rozhled v ideových zásedech politických, má účením a radou přispívat k budování toho, co se od sv. Augustina nazývá Civitas Dei, ale přitom by měl být nejvýraznějším ztřešňovatelem jednoty národa, smílovařem, po případě karelem, ale určité otcem všech.

My dnes žijeme v době totalismu, ne v érách liberálního ideové lhostejnosti. Tehdy, v době liberálního, se mohlo zdát, že apokalyptič je velmi újinné. Věra nemá být však životním zachováváním formy, leč musí vypracovávat se tím však nezastavilo. Mlouví se na o k, o tom, že poměr k církvím le dnes v r. 1945, liny než v r. 1918. Iza sata Hri, že náš veřejný život je dnes málo laický než tehdy.

Toto postupující laicizování nemůže zanevřiti kněz politik nýbrž kněz svýce. Proti totalismu hmlou je třeba potvrdit totalismus ducha, modlitby a pokání, protože národa lina nejsou více na místě slova Páně: «Tato zálad se nevyvírá leť modlitbou a postem.» — ak.

Neohrožený bojovník.

V posledních dnech četla celá česká hudební i neuhudební veřejnost malé i větší články o zadosudném, které byly v přímě své poselstvou tvůrčí. Česká filharmonie Václavu Talichovi mimofádní lidovou soud v Praze zastavil proti obhajobě teoziní fizeid, neshledav žádného důvodu k dalšímu stáhnutí. Svědci, a těch bylo hodně, vypověděli, že Talich bojoval v těchto dobách okuncce za české hudební uměle a že jeho ohášené proslovy k orchestru České filharmonie i Národního divadla byly přímě nebezpečné pro obě strany avjil prohaetické koncerty. Zavedni radu všech těchto pražských hudebních složek potvrzují, že Václav Talich byl vždy znám jako člověk ryzi české povahy a nesmílovaového poslání. Ti, kteří chodili na koncerty nebo do divadla, se pamatují, že Talich nahlé onemocněl a tak se dozveděl, že bude uspořádán nějaký slavnostní koncert nebo představení, které měl Talich řídit a na ně se měl dostavit němečtí okupanti. To všichni velmi dobře víme a isto Talichova nemoc byla vždy ovděněm želaných anekdot.

Není zde možno vyjmenovat všechny omilvy a ujištění, jichž se Talichovi v poslední době do stalo. Jen je nutno konstatovat iště jednou, že zavedni radu hudebních institucí vydaly Talichovi, olmu katolíkovi. V závěru zprávy bylo také oznámeno, že Václav Talich bude řídit jeden koncert pořádaný v pražském jarním festivalu.

Václav Talich bude opět řídit koncert! Krátká a suchá váta, a kterou jsme se mohli dříve setkat každý týden několikrát a nikterak lama se ned tím nepozastavili. Nyní však v nás ona sama vyvolávají zvlášť ní pocit a to v první řadě pocit obdivu nad silou člověka-umělce, který byl na čas zalápen, kterému byla vzata důvera v sebe a spravedlnost. Ale tento člověk věděl a věřit nepřestával a spravedlnost konečnou. «Věřte a budete spaseni» pravil Písmo a tato slova Talich rád říkával v České filharmonii, když se probuloval společně s orchestrem novým dílem. «Dejte spravedlnost každému dílu, který hrájete, a spravedlnost se vám dostane otud, odkud prájí i váš poměr k umění.»

A spravedlnost promluvíla v krátkém čase — ovšem ale normálního lidského měřítka. Jak však byl ale otčuvy čas člověku, který prošel touto brannou útrapou? Mlékoviťto z lidí májeť smysl pro umění ať dovede představit, co se děje v mozku a hlavně srdci umělce sensibilitního a ž

k nejzákladnímu krajji lidského čítení. Prochody umělcova myšlení jsou zcela jiné a jinými cestami kráčeli, ať spíla letěl, než myslanková struktura lidí v denním zaměstnání. Umělec prožívá každý nový vjem jakožto aliné a je vlastně jedním velkým, ale ve nesgullém nervozu je zvuků lánat a dávat se svého umění takže bo nikdy nashvává. Je zvuků soudit sama sebe v pocitu ohrožené zodpovědnosti vůči dílu, který provádí. Pokouše se onomu velkém daru, který je hudebním geníem dsa a tím se také pohořuje jeho udeřitel Reprodukční umělec vlastně káže slovo Boží právě tak jako kněz. Jeden od svého pulsu, druhý z kazatelny a oba hlázejí tony i slovy velké události. Oba žijí, ale obklopeni ruchem velkolepá, vzácnosti od svého největšího žijí své víře, naději a lásce.

Shořta kněz chrám a rozeměje kazatelnu. Poystave a bude opět kázat v přírodě, ja obklopen svými udebníky. Chrást je pobouřen, však tale mu vše co měl, ale víru a ideály zůstaly. Co však můžeš sboř, umělci? Nic než pravé ony ideály. Sbořte si klidně, domnívající se že lste vykonali záslužné dílo. Co pro vás znamená laskavost má ideály proti světovému převratnému drakovi? Nic, než malé kolečko, nebo jen zub, který je součástí obrovského stroje lidského myšlení. Pokud stroj bude stát, nepozná nikdo nářku, ale jakmile roztočí kola, poznáte, že právě onen malý zoubek nezabývá a důležitý je — stroj zůstává stát. Co teď? Inu tomu panu umělci se omilvuje v on nám zase ony ideály v podobě kolečkového zubu nášho. Uneseno — vykonáno. Janou za vás má svůj háček. Ty ideály je nutno opět vystavět a sméat jeden k druhému právě tak, jako je nutno skládat cihly k cihle pro stavbu nového chrámu. Čas ulvine, mlzí v nezhvěnu a v životě lidském je někde každé vřívání, které mohlo být využitá pro dobro všech. A ideály? Ty si člověk staví po omilviti. Sbořiti-li mu je, bude se stále plát proť se tak stalo a one proč nezmlít tak snadno. Člověka mléovněného by pronásledovalo on celý život. Jen ten, kdo dovede celou svou dušič věřit, je schopen se omlí vchopit a stavět, stavět znovu proto, aby dokázal, že jeho víra je pevná a že se vše v dobro obrátí. Talich věřil a z jeho víry bylo opět vytaeno ono vysoké reprodukční umění, nebož byl tvůrcem a jeť roznášel po celém světě jménem českého národa. Ať půjdeme na první Talichův koncert, bertejme z jeho rukou to, co nám ho zachovalo — víru, naději a lásku.

Obávám se, že všichni, kteří se snaží šířit víru Kristovu tímž prostředky, jakými proti ní jedná nevěra, nepochopili, že křesťanství má nejen zcela odlišný cíl, nýbrž i zcela odlišné prostředky a způsob, a že se prostředky jemu odporujícími k cíli křesťanství nedojde. Promyslemdobře tuto skutečnost a snad poznáme, proč působí křesťanství až příliš nepatrně. Podívejme se do dějin, podívejme se do přítomné politiky i do přítomných náboženských akcí: jaká něstěti byla uvalena na Církev, když její vůdcové stavěli na politické mocí. Jak se nedařily podniky, které mohly i nejvýšeší cíle, protože způsob provedení nebyl v duchu Kristově! Podívejme se, jak i naše náboženské sjezdy a podniky příliš důvěřují ve větší velikost a napodobují podobné podniky nekatolické a chtějí se jim vyrovnat. A v celku nepůsobí, protože tím, čím by jedině katolík mohl silně zapůsobit, to jest silou

Za ě dr. Stanovským.

«Byl to výjimečný člověk» pravil a zemanle panu preláta významný bulovství. A přece sava bylo lze nashět člověka, který by více ne sněžil nežly výjimečný mrbe značným, než to říci dr. Stanovský. Byl totiž výsokého nepolehčité významem. Za celých pět ruků, co jsme s ním šli v semináři pod jednou střechou, neviděl jsem ho jinak, než v šatě černé klerice. Všechny čestné hodnosti, funkce, na ně měl právo jako rektor katedrály, usmínala se rektor katedrály sv. Václava, postupoval iaktin starším vicerektorem Msgr. Tannerovi. Šel si volit v kolela místa nejvyššího — sprovědání, kde denně od časných hodin raních vysedával. Druhé jeho nejmilší místo v kolela bylo za varhanami, kde a pokojnou položeností půjil zasadám sv. Círky, ale zároveň a překypující svobodu svého uměleckého genia plátlí. Přemysl všem umění daf, z výjimečného nadání, jímž byl obdařen. Byl nejen výsokým hudebníkem a zpěvákem nýbrž i plodným skladatelem. Každý umělec ve svém díle rozdává sebe. Kdo by neznal povahu a život dra Stanovského, ale zapomenou se do jeho Requiem, jeť tak prořičené při pohbu přenesl avstavitelcký chrámový obraz, slyšel četná jeho Pange lingua, moteta, lasalekton písni, jeťto lumené zvuky houly se se zanulým na odruhu a velectrámu — a jiné četné skladby — poznal by jejich autor: Muže ukázněného, sřízlivého, ale při tam odvážného i hluboce cílového. Nevěděl jsme ho nikdy nečinného. Nedovodil si představit, že by on byl někdy ubílel. Du práce nevděl, jakou nebyla holova. Neměl nikdy reaf. Žádné práci se nevyhýbal. Dovedl stejně jemným hmočem sáhnutí do kláves, jako chlap se plínku a o prázdinných přiblovařoval zámky, aby uletěl výše směnřil. Zásadnicu a směnřil požítemi.

Neznal prázdnu, neznal dovolené. Fakud je mi známo, za svého působení v semináři byl jednou na nedouhé dovolené a k tomu jej mull ještě lehčěji spřítulil dr. Hříšl dovolit. Jinný oddech ve srnce přel a jeho behovalové době věděl, že jim prázdny nikdy ani o bodnu neakrátí.

Ve svém poměru k aluminu zachoval jistou zdržlivost a odstup. Jeho meledu výjimečn byl slovy: «Nevidím si ničeho, ale věděl a všem» — Mnoho nemulvil, ale ostrážil hářil. Velké zodpovědnosti za výchovu budoucích kněžů si byl jistě dobře vědom a ležil se kdy vlnul do semináře žilav nepovolal, dovedl při svém bystrázrakem odhalit a řízné odstranit.

Nebyl vždy dosti dobře chápan. Bolelo ho to, ale nevdal na sobě nic znát. Jednou, mezi čtyřma očima, mi potvrdil své srdce. To jsem měl již před výšim avěšením. Pánem jsem, jak živý zájem má o každého a má a jak se do každé belesně nevděl a nagechopeni.

Přikladně bylo jeho seclím čísel. Slova Kristova, je bláznovství je dávat nechtí přijímat. Byla mu životním bojem. Ať za svého působení v pražském kněžském semináři měl jen malé příjmy a byl osobně chud, přec i a mála dovedl udeřiti lincia a takto pomáhal chudým behovalvém. Kolik podger vymohl jednotlivě — a i celé komunitě od svých známých, nevdal by se snadno zlátil. Bylo jeho přilili mnoho.

Přislověný byl smysl pana rektora pro číselu a pořádek. Věděl dobře, že je to jeden z velmi důležitých naryků, jež si mus odněti kněží do života a proto tak ukořistil na jeho zachování dbal. Rudíř řekne k našemu zahabování, že má sakrálnější k vzornému uplatňování číselu otáče někdy více pohánějí platnost pana rektora, než vzpomínka na velikost Boží.

Ve své touze po skrytosti unikl semenu pan prelat i oslavám svých životních let. V semináři se okazale slavily jmeniny pana vicelectora zároveň se svátkem pana kardála a to nejen modlitbou za jeho oslavence, ale také dostavlením Msgr. Tannerovi a svátčím obědem. Pan sprítulil si před na svůj svátek jako jenmu nejmilější blaženosti eburální Mí svatou. — Jmenou pan rektor jakoby neměl naraziti ži jmenem. A přece jednou. Takže náhodně jsem vypřál, že pan ředitel má zitra podobné naroznění. Avšak jen pan prelat seřilky v kuchyni a ž. Jntopadla jeťto a jedním splehratem jme odvážně zaklepal na dveře ředitelny. Vyřídil jsem blaženými celé komunitě k významnému jubileu. Pan rektor překvapen se ptá: «Kdo vám le řekl; že mám dnes padesátiny?» Ale v záplni na to jeho zřídlovaní le tam, ubíral mne i mého kolegu a pravil: «Blážík vám, že jste si na nás vzpomněli!» Byl hluboce dojat. A tehdy myslím, bylo pak i dostavlením, i světečným oběd. František Burján.

i lidstva. Vzniká tím tedy organizmus z účinných osobností. Každé to je teprve odpověď na námitku, že bez organizace a bez mocí a vlivu nelze dnes přec: ničeho dosáhnout. Nyní již porozumíte, jaký je rozdíl mezi organizací a organismem. Tvrdíme tedy, že pouhá organizace nepřipravěných, nesoudržných nebo jen povrchně souzáležitých jedinců je klamem, nepravdou a pro věc Kristovu neúčinnou. Chceme zdůraznit, že i lastním, zcela vlastním křesťanským prvem pro šíření víry Kristovy jest nejprve osobní účinnost a potom její spojení v organismus. A to jest velký rozdíl. Organizace, technika jsou jakoby rúzorodé hmoty, z nichž se nada stavět, kteréž lze pouze hromadit. Jejich jedinou vlastností jest, že hromada může být veliká. Avšak organismus jest nejprve poznatý cíl a potom výběr a spojení stejnorodých prvků, schopných ke stavbě anebo k živému vzrůstu.

Obávám se, že všichni, kteří se snaží šířit víru Kristovu tímž prostředky, jakými proti ní jedná nevěra, nepochopili, že křesťanství má nejen zcela odlišný cíl, nýbrž i zcela odlišné prostředky a způsob, a že se prostředky jemu odporujícími k cíli křesťanství nedojde. Promyslemdobře tuto skutečnost a snad poznáme, proč působí křesťanství až příliš nepatrně. Podívejme se do dějin, podívejme se do přítomné politiky i do přítomných náboženských akcí: jaká něstěti byla uvalena na Církev, když její vůdcové stavěli na politické mocí. Jak se nedařily podniky, které mohly i nejvýšeší cíle, protože způsob provedení nebyl v duchu Kristově! Podívejme se, jak i naše náboženské sjezdy a podniky příliš důvěřují ve větší velikost a napodobují podobné podniky nekatolické a chtějí se jim vyrovnat. A v celku nepůsobí, protože tím, čím by jedině katolík mohl silně zapůsobit, to jest silou

práve a lásky, silou překypující a oslňující, nikdy nepůsobí. Volí se cesta lačnější, neboť být osobností účinnou, stojí celoživotní námahu. Podívejme se na různé náboženské akce, ať větší nebo pouze larní: jak je tu snaha, aby akce působila svou velikostí, aby se dal spočítat její účinek, aby měla agitáční výsledky. A to vše jest jen maloučký vyhýbní jedině a to vnitřní cestě šíření křesťanství. Kristus jen osobním vlivem a apoštoloval osobní účinností šířil evangelium. Kristus admítal organizování svého hnutí. Podobným hnutím byl vliv svatého Bernarda, podobným hnutím bylo františkánské století. A jen takovým organismem jest Církev. Ve zdůraznění osobní účinnosti nespříjví pouze jakousi kazatelkou okolnost, nýbrž zdá se mi, že jest věcí a přímo epochálně nutno uvěřit ve vnitřní sílu živého ducha a v sílu učení a nikoli v to, v co důvěřuje svět, v sílu hnutí a čísla.

